

ด้านมาก

ที่ กต ๑๐๐๒/๑๖๕๙

สาค. ๖43
วันที่ 1 พ.ย. 5๙
เวลา ๑.5๐

ส. ๕ กว ๑๖
สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 21039 229
วันที่ 1 พ.ย. 2558

กระทรวงการต่างประเทศ

ถนนศรีอยุธยา กทม. ๑๐๕๐๐

๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๘

เรื่อง การจัดทำและการนำเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศภายใต้กลไก Universal Periodic Review รอบที่ ๒

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๒๓๑๙ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
๒. สรุปผลการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศและติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก Universal Periodic Review ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศขอเสนอเรื่องการจัดทำและการนำเสนอรายงานทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศภายใต้กลไก Universal Periodic Review (UPR) รอบที่ ๒ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ หรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงการต่างประเทศได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้วตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑

กระทรวงการต่างประเทศ ขอเรียน ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ กระบวนการ UPR เป็นกลไกการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนรายประเทศภายใต้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council) โดยแต่ละประเทศต้องจัดทำและนำเสนอรายงานต่อที่ประชุมคณะทำงาน UPR ทุก ๔ ปีครั้ง ทั้งนี้ ที่ผ่านมา ทุกประเทศรวมทั้งไทยได้เข้าร่วมในกระบวนการ UPR รอบที่ ๑ (ระหว่างปี ๒๕๕๑ - ๒๕๕๔)

๑.๑.๒ ไทยได้จัดส่งรายงานประเทศตามกระบวนการ UPR รอบที่ ๑ ต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ และได้นำเสนอรายงานต่อที่ประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๑๒ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ โดยที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ สมัยที่ ๑๙ ได้รับรองรายงานของคณะทำงาน UPR เกี่ยวกับการนำเสนอรายงานของไทย เมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ ทั้งนี้ ไทยได้รับข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปฏิบัติทั้งสิ้น ๑๓๔ ข้อ จากทั้งหมด ๑๗๒ ข้อ อีกทั้งได้ประกาศคำมั่นโดยสมัครใจอีก ๘ ข้อ

๑.๑.๓ การเตรียมการเพื่อจัดทำและนำเสนอรายงานของไทยรอบที่ ๑ ได้รับความร่วมมืออย่างดีจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไป โดยกระทรวงการต่างประเทศได้จัดการหารือกลุ่มย่อยในประเด็นสิทธิมนุษยชนรายประเด็นร่วมกับผู้แทนภาคส่วนต่างๆ และได้ร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อร่างรายงานใน ๕ ภูมิภาค

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๓ รับทราบเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำและนำเสนอรายงานสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยภายใต้กลไก UPR และขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกับกระทรวงการต่างประเทศในการจัดทำรายงาน และรายงานสถานะล่าสุดของ

/ ประเด็นที่ ...

ประเด็นที่อยู่ในความสนใจของประชาคมระหว่างประเทศ อีกทั้งยังผู้แทนเข้าร่วมการนำเสนอรายงานที่นครเจนีวา

๑.๒.๒ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศจัดส่งร่างรายงานซึ่งผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนให้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ

๑.๒.๓ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๔ แต่งตั้งผู้แทนรัฐบาลสำหรับการนำเสนอรายงานภายใต้กลไก UPR รอบแรก และรับทราบเกี่ยวกับการเตรียมการนำเสนอรายงาน การกำหนดท่าทีเบื้องต้นในการรับหรือไม่รับข้อเสนอแนะ และการพิจารณาเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้คำมั่นโดยสมัครใจ

๑.๒.๔ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ รับทราบผลการนำเสนอรายงานภายใต้กลไก UPR รอบแรก เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๕๔ และเห็นชอบกับท่าทีไทยต่อข้อเสนอแนะที่ได้รับการปรับเปลี่ยนกลไกคณะกรรมการจัดทำรายงานประเทศภายใต้กลไก UPR และการจัดทำแผนและการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะและคำมั่นโดยสมัครใจ

๑.๒.๕ คำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๓๔๐/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศและติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ

๑.๒.๖ มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๕ รับทราบเรื่องการรับรองผลการนำเสนอรายงาน UPR ของไทยโดยที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ สมัยที่ ๑๙ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕ ที่นครเจนีวา และการรับข้อเสนอแนะมาปฏิบัติของไทยรวมทั้งหมด จำนวน ๑๓๔ ข้อ

๑.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๑.๓.๑ ภายหลังจากการนำเสนอรายงาน UPR รอบที่ ๑ เมื่อปี ๒๕๕๔ ที่นครเจนีวา กระทรวงการต่างประเทศได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับและคำมั่นโดยสมัครใจ รวมทั้งจัดพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับกระบวนการ UPR รวมทั้งเอกสารในรูปแบบอักษรเบรลล์และสื่อในรูปแบบเสียง เพื่อเผยแพร่และสร้างความตระหนักรู้ให้แก่สาธารณชนทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ยังได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศและติดตามการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะภายใต้กลไก UPR อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อติดตามความคืบหน้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑.๓.๒ ไทยได้เสนอรายงานความคืบหน้าระยะกลางรอบตามกลไก UPR (Mid-term Review) โดยสมัครใจ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ ณ นครเจนีวา โดยการดำเนินการนี้ได้รับความชื่นชมว่าเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและแสดงความพยายามที่จะติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

๑.๓.๓ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความตระหนักรู้ และรับฟังความคิดเห็นของหน่วยราชการและเครือข่ายภาคประชาสังคม รวมถึงรวบรวมข้อมูลความคืบหน้าของการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ ใน ๕ ภูมิภาค (ประกอบด้วยจังหวัดกรุงเทพฯ เชียงใหม่ อุดรธานี กาญจนบุรี และสุราษฎร์ธานี) ระหว่างเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ – กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ได้แจ้งให้ไทยเป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศที่จะต้องนำเสนอรายงานประเทศในช่วงการประชุมคณะทำงาน UPR สมัยที่ ๒๕ ในเดือนเมษายน – พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยต้องจัดส่งรายงานประเทศภายในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ ทั้งนี้ รายงานประเทศตามกลไก UPR ต้องมีสาระครอบคลุมการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ตลอดจนพัฒนาการของสถานการณ์การเมือง ซึ่งสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนฯ สหประชาชาติ ตลอดจนประเทศต่างๆ นิยมอ้างอิงสาระในรายงาน UPR ในเรื่องพันธกรณี การออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศนั้นๆ

๒.๒ กระบวนการ UPR เป็นกระบวนการของรัฐที่ทบทวนโดยรัฐกันเอง (peer review) โดยแต่ละรัฐจะต้องรับฟังข้อเสนอแนะจากรัฐอื่นๆ โดยพิจารณาตอบรับข้อเสนอแนะ รวมถึงประกาศคำมั่นโดยสมัครใจ จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะและคำมั่นที่ได้ประกาศไว้มาปฏิบัติ รวมถึงมีการรายงานผลการดำเนินการให้แก่คณะทำงาน UPR ทุก ๔ ปีครึ่ง

๒.๓ ตามข้อ ๒.๑ และ ๒.๒ เรื่องนี้จึงเข้าข่ายเรื่องที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับ /ความสัมพันธ์...

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

ไทยจะต้องจัดส่งรายงาน UPR รอบที่ ๒ ตามที่คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ กำหนดภายในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๙ กระทรวงการต่างประเทศจึงจะต้องเริ่มกระบวนการที่เกี่ยวข้องเพื่อยกร่างรายงาน โดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพจะต้องจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายงานดังกล่าวจากผู้แทนทุกภาคส่วน เพื่อนำมาปรับรายงานให้มีความครอบคลุมสมบูรณ์ และจัดส่งให้คณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ ต่อไป กระทรวงการต่างประเทศจึงขอให้พิจารณาเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในโอกาสแรก

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและกฎหมาย

๔.๑ ในการจัดทำและนำเสนอรายงาน รอบที่ ๒ ไทยควรพยายามดำเนินการตามกระบวนการปรึกษาหารืออย่างครอบคลุม รวมถึงเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมเช่นเดียวกับในรอบแรก

๔.๒ กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘ ที่กระทรวงการต่างประเทศ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและกรรมการจากหน่วยงานราชการต่างๆ เข้าร่วม สรุปดังนี้

๔.๒.๑ หน่วยงานได้รายงานความคืบหน้าของการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับและคำมั่นโดยสมัครใจตาม UPR รอบที่ ๑ อาทิ การเข้าเป็นภาคีกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและการปรับปรุงกฎหมาย การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกและแผนสิทธิมนุษยชน สิทธิมนุษยชนศึกษาและการฝึกอบรม การเชิญกลไกพิเศษของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนฯ เยือนไทย สิทธิด้านต่างๆ สิทธิของกลุ่มต่างๆ การค้ามนุษย์ สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกระบวนการยุติธรรม

๔.๒.๒ ที่ประชุมได้เห็นชอบต่อกรอบเวลาและโครงร่าง (outlines) ของรายงาน รวมถึงแผนการจัดการหารือกลุ่มย่อย (clinics) สำหรับประเด็นสิทธิมนุษยชนที่อยู่ในความสนใจของต่างประเทศ จำนวน ๔ ประเด็น ได้แก่ (๑) เสรีภาพในการแสดงออก (๒) สิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐาน (๓) สิทธิในที่ดินทำกิน และ (๔) สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งแผนการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่างๆ ในช่วงเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๕๘

๔.๒.๓ ที่ประชุมได้เห็นชอบต่อการปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการฯ ซึ่งเป็นผลจากการปรับโครงสร้างหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ กรมกิจการสตรีและครอบครัว กรมกิจการเด็กและเยาวชน กรมการผู้สูงอายุ และกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ รวมทั้งการเสนอเพิ่มบุคคลและหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย (๑) ดร. เสรี นนทสูติ ผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (๒) สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (๓) สำนักงานสถิติแห่งชาติ และ (๔) สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย เพื่อให้สามารถจัดทำรายงานประเทศที่ตอบสนองในประเด็นสิทธิมนุษยชนที่ได้รับความสนใจและขยายขอบเขตมากขึ้น ดังรายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๓ ขณะนี้ กระทรวงการต่างประเทศอยู่ระหว่างการจัดการหารือกลุ่มย่อยกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อประมวลความคืบหน้าของการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับและคำมั่นโดยสมัครใจ ตลอดจนพัฒนาการของการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน การแก้ไขปัญหที่เป็นข้อห่วงกังวลของประชาคมระหว่างประเทศ และประเด็นท้าทาย เพื่อใช้ในการยกร่างรายงาน UPR รอบที่ ๒ ของไทย

๕. รายงานการวิเคราะห์หรือศึกษาตามกฎหมาย มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งใดๆ

ไม่มี

๖. ผลกระทบ

ไม่มี

๗. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

กระทรวงการต่างประเทศได้ตั้งงบประมาณสำหรับการดำเนินการภายใต้กลไก UPR ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ซึ่งประกอบด้วย การจัดประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงานประเทศฯ

/การจัด ...

การจัดประชุมกลุ่มย่อย การเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายงานในภูมิภาคต่างๆ การเดินทางไปนำเสนอ รายงานประเทศที่นครเจนีวา การจัดทำแผนปฏิบัติการ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ เกี่ยวกับกระบวนการ UPR รวมทั้งสิ้น ๑,๕๕๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งล้านห้าแสนห้าหมื่นบาทถ้วน) ภายใต้งบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน ผลผลิตที่ ๒ ความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบพหุภาคี กิจกรรมที่ ๑ เสริมสร้างความร่วมมือกับประชาคมระหว่างประเทศในมิติต่างๆ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ของกระทรวง การต่างประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานอื่นๆ ได้เตรียมงบประมาณในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดเวทีรับฟัง ความคิดเห็น และการส่งผู้แทนเข้าร่วมการนำเสนอรายงานที่นครเจนีวา ด้วยแล้ว

๘. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการต่างประเทศได้จัดการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงาน ประเทศฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๘ โดยกรรมการและผู้แทนของทุกหน่วยงานที่เข้าร่วม ได้รับทราบ ร่วมให้ความเห็น และเห็นชอบเรื่องกรอบเวลา โครงร่าง (outlines) ของรายงาน การแต่งตั้ง คณะกรรมการฯ เพิ่มเติม การจัดเวทีรับฟังความคิดเห็น และแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว

๙. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๑๐. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้

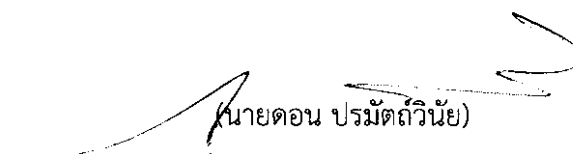
๑๐.๑ รับทราบกรอบเวลา โครงร่างของรายงาน และแผนการจัดทำและนำเสนอรายงาน ภายใต้กลไก UPR ซึ่งรวมถึงการจัดการหารือกลุ่มย่อยเกี่ยวกับประเด็นสิทธิมนุษยชนรายประเด็น และการจัด เวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างรายงานในทุกภูมิภาค ดังรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๑๐.๒ รับทราบการเพิ่มบุคคลและหน่วยงานในคณะกรรมการกำกับดูแลการจัดทำรายงาน ประเทศฯ ตามข้อ ๔.๒.๓ เพื่อให้การจัดทำรายงานมีความครอบคลุมสมบูรณ์ และการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ และคำมั่นเป็นไปอย่างครบถ้วน

๑๐.๓ พิจารณามอบหมายให้ทุกส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ที่ไทยได้รับและคำมั่นโดยสมัครใจจากการนำเสนอรายงานในรอบที่ ๑ รวมถึงผลักดันการดำเนินการด้าน สิทธิมนุษยชนตามพันธกรณีระหว่างประเทศ (เช่น การออก/ปรับปรุงกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน และการถอน ข้อสงวนในอนุสัญญาบางฉบับ) รวมทั้งเร่งดำเนินการติดตามแก้ไขประเด็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชนที่ประชาคม ระหว่างประเทศให้ความสนใจ โดยรายงานให้กระทรวงการต่างประเทศทราบในโอกาสแรก เพื่อนำไปประกอบการ ยกร่างรายงานประเทศที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในเรื่องดังกล่าวของไทยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายดอน ปรมดีวินัย)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ

กรมองค์การระหว่างประเทศ
กองการสังคม
โทร. ๐ ๒๒๐๓ ๕๐๐๐ ต่อ ๑๒๒๔๖
โทรสาร ๐ ๒๖๔๓ ๕๐๖๔